

ВІДНОВЛЕННЯ ПОЛЕЗАХИСНИХ СМУГ

Біліченко О.С.,

*канд. екон. наук, доцент кафедри
економічної теорії і суспільних наук,*

Шаркова В.Ю.,

*здобувач вищої освіти спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»
Миколаївського національного аграрного університету
м.Миколаїв, Україна*

Полезахисні лісові смуги - лінійні насадження для захисту сільськогосподарських угідь від негативного впливу природних та антропогенних факторів [1].

Перші смуги, що захищали поля, були створені в Україні, саме в Полтавській області в 1809-1837 роках [2]. Завдяки різним дослідженням нині створено певні принципи змішування різних видів дерев та чагарників. Однак, коли Україна стала незалежною, усі накопичені знання були втрачені, а фінансування створення та обслуговування захисних лісосмуг було припинено.

За останнє п'ятдесятиріччя в Україні було висаджено 440 тисяч гектарів, а в найкращі роки 13 мільйонів гектарів сільськогосподарських угідь були під охороною штучних насаджень [3]. Таким чином, один гектар лісу захищає 20-30 гектар сільськогосподарських угідь, приріст урожайності становить близько 15%.

Згідно з законом України «Про затвердження Правил утримання та збереження полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення» видами полезахисних лісових смуг залежно від їх розташування та призначення є:

- полезахисні (поздовжні і поперечні) лісові смуги, розташовані по межах полів у рівнинних умовах;
- стокорегулювальні полезахисні лісові смуги, розташовані на схилах більше 30°;
- прияржні полезахисні лісові смуги, розташовані уздовж брівки яру або вище його вершини;
- прибалкові полезахисні лісові смуги, розташовані уздовж брівки балок;
- прикорожні полезахисні лісові смуги, розташовані уздовж польових доріг;
- садозахисні лісові смуги, розташовані по межах садів, розсадників та виноградників;

інші полезахисні лісові смуги у складі кольматуючих, приканальних, затишкових, прифермських, меліоративно-кормових, протиерозійних.

На полях, захищених лісосмугами, швидкість вітру зменшується на 20-30%, вологість повітря збільшується на 3-5%, випаровування непродуктивної вологи зменшується наполовину.

Урожайність зернових зростає на 5-7 центнерів з гектара. В умовах високо оброблюваних земель лісосмуги є притулком для багатьох видів тварин. Вони стримують поширення пестицидів вітром, якими обробляють поля. Вони корисні також тим, що дають насіння дерев, плодів, а при проріджуванні - деревину та хмиз.

Збереження полезахисної лінії - комплекс заходів, спрямованих на поліпшення стану насаджень, підтримання відповідних конструкцій. Охорона таких смуг – це система заходів щодо запобігання пожеж, незаконних рубок, пошкоджень та іншого шкідливого впливу.

Створення (відновлення) захисної лісосмуги здійснюється шляхом висадки розсади або посіву насіння дерев та чагарників, а також природним відновленням ділянок, де дерева були вирубані в минулому. Перед посадкою бажано підготувати різні стінки високих рослин, таких як соняшник, топінамбур, кукурудза, щоб захистити розсаду від вітру та снігу. Не можна забувати про ґрунт та клімат у різних регіонах України.

У зоні лісоохоронної зони заборонено: зберігання матеріалів, будівництво, організація сміттєзвалищ; паркування транспортних засобів, розпалювання багаття, знищення мурах, птахів і тварин.

У світі полезахисне лісорозведення є складовою модерного напрямку ведення господарства - агролісівництва, який включає у собіодночасне вирощування на одній і тій же ділянці як дерев та чагарників, так і сільськогосподарських культур, або випасання худоби з метою отримання екологічних, економічних та соціальних переваг.

Отже, полезахисні лісові смуги – насадження, які допомагають зберегти врожай на полях, захистити їх від сильного вітру та нагромадження снігу. В Україні на сьогодні важливим є збереження таких смуг і насадження нових з метою покращення врожайності.

Список використаних джерел:

1. Закон Про затвердження Правил утримання та збереження полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення: постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2020 р. № 650 [Електронний ресурс] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/650-2020-p>.

2. Коваленко Тетяна, д-р юрид. наук, професор Київського національного університету ім. Т. Шевченка [Електронний ресурс] / Тетяна Коваленко. – 2020. – URL: <http://agro-business.com.ua/agro/u-pravovomu-poli/item/19454-utrymuvannia-ta-zberezhennia-polezakhysnykh-lisovykh-smuh-pravove-rehuliuvannia.html>.

3. Лобченко Ганна, доцент кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій НУБіП України [Електронний ресурс] / Ганна Лобченко. – 2020. – URL: <https://superagronom.com/blog/674-polezahisni-smugi--radyanskiy-perejitok-chi-svitoviy-trend>.